

Programi i Lehtësimit nga Gjobat

1. Hyrje

Autoriteti i Konkurrencës është institucioni i cili mbron konkurrencën e lirë dhe efektive në treg në zbatim të Ligjit Nr 9121, datë 28.07.2003 "Për Mbrojtjen e Konkurrencës". Aktiviteti i këtij ligji mbështetet në tre shtylla kryesore që përcaktojnë mbrojtjen e konkurrencës: (i) abuzimi me pozitën dominuese; (ii) marrëveshjet e ndaluara në formën e karteleve dhe (iii) bashkimet ose përqendrimit e ndërmarrjeve, si dhe të gjithë kuadrin ligjor që rregullojnë aktivitetin e një institucioni të pavarur në Republikën e Shqipërisë. Ky institucion e koncepton funksionimin e tij si nxitës dhe avokat i konkurrencës dhe i interesave të konsumatorit, me synimin final që tregu të gjenerojë zhvillimin.

Marrëveshjet e ndaluara të njohura ndryshe si karteleva, janë forma më e rënde e shkeljeve të ligjit dhe parimeve të konkurrencës. Ato dëmtojnë konkurrencën dhe sidomos konsumatorin duke rritur çmimet në treg.

Ndërmarrjet e përfshira në këto lloje aktivitetesh ilegale dhe që duan të shpëputen dhe informojnë Autoritetet e Konkurrencës, nuk duhet të ngurojnë për shkak të gjobave të larta ndaj të cilave janë të ekspozuar. Për këto ndërmarrje parashikohet imunitet i plotë ose i pjesshëm nga gjobat, i parashikuar në Programin e Lehtësimit nga Gjobat.

Qëllimi i Programit të Lehtësimit nga Gjobat, është dhënia e imunitetit ndërmarrjeve bashkëpunuese me Autoritetin e Konkurrencës, duke ndihmuar Autoritetin në zbulimin dhe shkatërrimin e marrëveshjeve të ndaluara/karteleve, si dhe të ndëshkojnë pjesëmarrësit në këto karteleva.

Autoriteti e konsideron bashkëpunimin vullnetar, si faktor për zhvillim ekonomik të ndërmarrjeve dhe nga ana tjetër siguron imunitet (të plotë ose të pjesshëm) nga vendosja e sanksioneve të larta për ndërmarrjet.

2. Çfarë kuptohet me marrëveshje?

"Marrëveshje" janë marrëveshjet e çdo forme, të lidhura ndërmjet ndërmarrjeve, me ose pa forcë detyruese, vendimet ose rekomandimet e grupimeve të ndërmarrjeve, si dhe praktikatat e bashkërenduara ndërmjet ndërmarrjeve, të cilat veprojnë në të njëjtin nivel, pra marrëveshje horizontale ose në nivele të ndryshme, pra marrëveshje vertikale, të tregut.

2.1. Llojet e marrëveshjeve

Marrëveshje horizontale: nënkuptojnë ato marrëveshje që lidhen ndërmjet ndërmarrjeve konkurrenente (ndërmjet prodhuesve ose tregtarëve me shumicë) që veprojnë në të njëjtin nivel të tregut.

Marrëveshje vertikale: nënkuptojnë ato marrëveshje që lidhen ndërmjet ndërmarrjeve që veprojnë në nivele të ndryshme tregu.

3. Cilat Marrëveshje ndalohen?

Bazuar në nenin 4 të Ligjit, ndalohen të gjitha marrëveshjet, të cilat kanë si objekt ose si pasojë pengimin, kufizimin apo shtrembërimin e konkurrencës në treg, veçanërisht marrëveshjet që:

çaktojnë, në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, çmimet e blerjes ose të shitjes, apo çdo kusht tjetër tregtimi
kufizojnë ose kontrollojnë prodhimin, tregjet, zhvillimin teknik ose investimet;
ndajnë tregjet ose burimet e furnizimit;
zbatojnë kushte të ndryshme për transaksione të njëjta me palë të tjera tregtare, duke i vendosur ato në gjendje të pafavorshme konkurrence;
kushtëzojnë lidhjen e kontratave me pranimin nga palët e tjera kontraktuese të detyrimeve shtesë që, për nga natyra ose nga përdorimi i tyre tregtar, nuk kanë lidhje me objektin e këtyre kontratave.

4. Marrëveshjet e ndaluara/Kartelet- sjellja më e rëndë Anti-konkurrese.

Hetimi dhe ndëshkimi i sjelljeve anti-konkurrese reale ose potenciale, janë prioritete të Autoritetit të Konkurrencës. Shembuj të sjelljeve anti-konkurrese janë fiksimi i çmimit, ose shkëmbimi i informacioneve të rëndësishme tregtare ndërmjet konkurrenteve, diskriminim i çmimit, refuzimi për të negociuar, bid rigging (marrëveshjet në oferta) etj.

Midis shkeljeve të tjera të konkurrencës, Marrëveshjet e ndaluara, të ashtuquajtura Kartel janë shkeljet më të rënda të ligjit “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”.

Karteli është një marrëveshje ndërmjet konkurrenteve, në radhë të parë e drejtuar në fiksimin e çmimit, ndarjen e klientëve dhe tregut si dhe kufizimit të prodhimit. Kartelet dëmtojnë rëndë konsumatorët duke rritur çmimet dhe duke kufizuar furnizimet, ato i bëjnë produktet dhe shërbimet të pamundura për disa konsumator dhe të shtrenjta për të tjerë.

OECD, ka dalë në përfundimin se çmimet në një industri të kartelizuar janë 10-20% më të larta se sa në rastin kur nuk ka kartel. Në vitet e fundit, një numër i madh Autoritetesh kanë rritur përpjekjet për të zbuluar dhe vendosur gjopa të rënda administrative për shkeljet e ligjit lidhur me marrëveshjet kartel.

I. Programi i Lehtësimit nga Gjopa

1. Hyrje

Marrëveshjet e fshehta (Kartel) janë të vështira për t’u zbuluar dhe për t’u hetuar pa bashkëpunimin e njërit prej pjesëmarrësve në kartel, për vetë natyrën e fshehtë të tyre. Për këtë arsye, një numër i konsiderueshëm Autoritetesh kanë aplikuar programet e lehtësimit nga gjopat për të zbuluar këto sjellje anti-konkurrese. Ky program është zbatuar gjerësisht nga Autoriteti i Konkurrencës Gjerman, Australian, Kanadez, Portugez, Spanjoll si dhe nga pjesa më e madhe e vendeve të Bashkimit Evropian.

Autoriteti Shqiptar i Konkurrencës (Autoriteti) bazuar në Ligjin Nr. 9121, dt 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës” (Ligji), vëren se është në interes të konsumatorit shqiptar që të lehtësojë nga gjopa një pjesëmarrës në një marrëveshje të ndaluar kartel, i cili dëshiron t’i jap fund sjelljes anti-konkurrese dhe të bashkëpunojë plotësisht me Autoritetin e Konkurrencës për zbulimin e të gjithë pjesëmarrësve në marrëveshjen e ndaluar kartel duke kontribuar në ndalimin e kësaj sjelljeje antikonkurrese.

Qëllimi i Autoritetit të Konkurrencës për zbulimin dhe ndëshkimin e kartelit, e kalon interesin për ndëshkimin e një ndërmarrjeje ose individi, i cili bëri të mundur identifikimin dhe dënimin e të gjithë kartelit, për vetë faktin se marrëveshjet e ndaluara/kartel janë shkelje serioze të ligjit të konkurrencës.

Ato dëmtojnë konsumatorët nëpërmjet politikave të tyre. Në terma afatgjata, ato çojnë në humbje të konkurrueshmërisë dhe zvogëlojnë numrin e mundësive për punësim. Ndërmarrjet e përfshira në këto lloje aktivitete, të cilat kanë vullnetin për të mos qenë më pjesë e këtyre marrëveshjeve dhe që informojnë Autoritetin për ekzistencën e aktiviteteve të tilla përftojnë pikërisht nëpërmjet këtij programi të lehtësimit nga gjoba, i cili bazohet në dispozitat ligjore.

Autoriteti, parë në këndvështrimin e ligjit, konsideron se është në interesin publik që të garantojë trajtim të favorshëm për ndërmarrjet të cilat bashkëpunojnë me të. Qëllimi i programit të lehtësimit nuk është vetëm të asistojë Autoritetin në përpjekjen e tij për të luftuar dhe ndaluar marrëveshjet e ndaluara dhe ti dënojnë pjesëmarrësit në to, por gjithashtu është edhe shpërblimi që përftojnë ndërmarrjet si pasojë e bashkëpunimit me Autoritetin.

Programi i Lehtësimit nga Gjoba bazohet në nenin 77 të Ligjit Nr. 9121, dt 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës” si dhe në Kreun III të Rregullores “Për Gjokat dhe Lehtësimin prej Tyre”.

“Lehtësimi” nënkupton imunitetin por edhe reduktimin nga çdo gjobë që do të vendosej për një pjesëmarrës në një marrëveshje të ndaluar, në shkëmbim të zbulimit vullnetar të informacionit për sa i përket kartelit, para ose përgjatë fazës hetimore të një rasti.

Programi vendos një strukturë për vlerësimin e bashkëpunimit të ndërmarrjeve të cilat janë palë në marrëveshje dhe praktika që janë objekti i ligjit.

Programi i lehtësimit nga gjobat është një instrument i rëndësishëm në luftën kundër marrëveshjeve të ndaluara, duke qenë se ato inkurajojnë ndërmarrjet që të ofrojnë informacion pranë Autoritetit të Konkurrencës, në lidhje me shkeljet e mundshme të konkurrencës. Programi i Lehtësimit nga gjobat, lejon Autoritetin e Konkurrencës që të ofrojë imunitet të plotë ose reduktim nga gjobat, që në të kundërt do të ishin vendosur për një pjesëmarrës në marrëveshje të ndaluar, gjithmonë në shkëmbim të zbulimit të informacionit mbi këtë marrëveshje të ndaluar dhe bashkëpunimit me Autoritetin e Konkurrencës. Duke pasur parasysh natyrën “sekrete” të marrëveshjeve të ndaluara, kjo politikë e lehtësimit nga gjobat synon në zbulimin e karteleve dhe në forcimin e rregullave të konkurrencës.

2. Çfarë përmban programi i lehtësimit nga gjoba për anëtarët e Kartelit?

Kur një shkelje e ligjit përfshin aktivitetet e Kartelit, gjobat mund të arrijnë deri në 10 % të xhiros vjetore të një ndërmarrje.

Me anë të programit të lehtësimit anëtarët e Kartelit mund t’i pakësojnë pjesërisht gjobat e tyre financiare ose ti shmangin ato tërësisht. Prandaj programi i lehtësimit i jep atyre një stimul real për të dhënë informacion.

Programi i lehtësimit nga gjobat, ka të bëjë me marrëveshjet dhe praktikatat e bashkërenduara ndërmjet dy ose më shumë konkurrentëve, që synojnë të kufizojnë konkurrencën nëpërmjet p.sh fiksimit të blerjeve ose çmimeve të shitjeve, shpërndarjes së produkteve ose kuotave të shitjes apo ndarjes së tregjeve përfshirë edhe bid ridding.

Programi zbatohet ndaj ndërmarrjeve që veprojnë në treg dhe që janë ose kanë qenë pjesë e marrëveshjeve të ndaluara. Me qëllim që të sigurohet se programi i lehtësimit punon me efektivitet, është megjithatë e rëndësishme të mbrohen sa më tepër të jetë e mundur nëpunësit dhe drejtorët e ndërmarrjes duke aplikuar imunitet dhe mbrojtje nga sanksionet individuale.

Programi, gjithashtu ofron mbrojtje të informacionit të dhënë për përfitim e lehtësimin. Me qëllim sigurimin e mekanizmave për bashkëpunim duke inkurajuar aplikuesit për raportim vullnetar në lidhje me marrëveshjet e ndaluara dhe aktivitetet në lidhje me to, është e nevojshme mbrojtja në lidhje me informacionin e dhënë. Informacioni në lidhje me një lehtësim nuk mund të përdoret nga ndonjë autoritet tjetër. Ky informacion mund të shkëmbehet midis institucioneve/Autoriteteve homologe vetëm kur vetë aplikuesi bie dakord për shkëmbimin, ose kur institucioni marrës ofron një angazhim me shkrim që të mos përdorë informacionin e marrë ose çdo informacion tjetër që mund të marrë pas kësaj date, për të vendosur gjobë/sanksione mbi aplikuesin, pjesët e tij ose nëpunësit.

3. Çfarë forme ka lehtësimi nga gjoba?

Lehtësimi nga gjobat mund të jetë i plotë ose i pjesshëm.

4. Çfarë lloj veprimtarie përfshihet?

Për qëllimet e programit të lehtësimin nga gjobat, termi Kartel ose Veprimtari Karteli përdoret për marrëveshjet midis ndërmarrjeve, vendime të shoqatave të ndërmarrjeve ose praktika bashkërenduese që shkelin Ligjin dhe përfshin:

- (i) Fiksimit e çmimit;
- (ii) Kufizimi i prodhimit ose vendosja e kuotave;
- (iii) Ndarjen e tregut
- (iiii) Bid Rigging (marrëveshjet në oferta)

5. Kushtet për dhënien e lehtësimin nga gjoba

Një ndërmarrje kualifikohet për të përfutuar lehtësim nga gjoba, nëse:

- 1). Përfundon përfshirjen e saj në shkeljen e pretenduar, pas aplikimit të saj, deri në masën që përfshirja e saj në vijim duhet të jetë e arsyeshme, përsa i takon inspektimeve të kryera nga Autoriteti;
- 2). Bashkëpunon mbi baza të plota dhe të vazhdueshme me Autoritetin e Konkurrencës, nga koha e aplikimit deri në përfundimin e rastit dhe kjo përfshin në veçanti:

Sigurimi pranë Autoritetit i të gjithë informacionit të nevojshëm dhe të dhënave që zotërohen nga aplikuesi ose nën kontrollin e tij;

Qëndrimi në dispozicion të Autoritetit për t'u përgjigjur ndaj çdo lloj kërkesë që, në këndvështrimin e Autoritetit, mund të ndihmojë në krijimin e fakteve domethënëse;

Duke vënë në dispozicion dhe deri në një masë të arsyeshme, punonjësit e mëparshëm dhe drejtorët të gatshëm për t'u intervistuar nga Autoritetit;

Duke mos shkatërruar, falsifikuar apo fshehur informacion të rëndësishëm ose të dhëna; dhe

Duke mos zbuluar fakte ose ndonjë element të aplikimit për lehtësim nga gjoba të paktën para se Autoriteti të ketë njoftuar raportin e hetimit/objeksionet e tij tek palët.

3). Përpara aplikimit për lehtësim nga gjoba nuk duhet të:

Ketë shkatërruar të dhëna, të cilat janë objekt i aplikimit, ose

Ketë zbuluar, direkt ose indirekt, fakte ose ndonjë të dhënë tjetër lidhur me aplikimin që mendon të kryejë tek ndonjë autoritet tjetër konkurrence.

II. Lehtësimi i plotë nga gjoba

1. Kushti

Referuar Ligjit Nr. 9121, dt 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës” si dhe Rregullores “Për Gjobat dhe Lehtësimin prej Tyre” për të përfituar lehtësim të plotë nga programi i lehtësimit nga gjobat duhet të plotësohen kriteret e mëposhtme:

Komisioni i Konkurrencës (Komisioni) mund të japë lehtësim të plotë nga çdo gjobë, nëse kjo ndërmarrje është e para që ndihmon në zbulimin dhe ndalimin e marrëveshjes së të ndaluar, si dhe/ose në përcaktimin e personave përgjegjës duke siguruar prova dhe të dhëna, të pazotëruara më parë nga Autoriteti, që i mundësojnë këtij të fundit të :

- a) të fillojë një hetim në lidhje me një marrëveshje të ndaluar;
- b) të zbulojë një shkelje në bazë të nenit 4 të Ligjit.

2. Për përfitim nga lehtësimi i plotë i gjobës ndërmarrja duhet:

- a) T’i sigurojë Autoritetit, një kopje ose përshkrim të marrëveshjes së ndaluar, ku përfshihen: qëllimi, veprimtaria, funksionimi, produktet përkatëse, tregu përkatës, zgjatja dhe vlerësimi i volumit të tregut të ndikuar nga marrëveshja e ndaluar, data e lidhjes së marrëveshjes, vendndodhja, përmbajtja dhe pjesëmarrësit në marrëveshje si dhe përshkrime të tjera të cilat ndihmojnë Autoritetin në zbulimin e shkeljes.
- b) Të japë emrin dhe adresën e ndërmarrjes që aplikon për lehtësim nga gjoba si dhe emrat dhe adresat e të gjitha ndërmarrjeve pjesëmarrëse në marrëveshje.
- c) Të japë emrat, pozicionet, vendndodhjet e zyrave dhe kur është e nevojshme, adresat e të gjithë individëve të cilët, për sa ka dijeni ndërmarrja kërkuese, janë ose kanë qenë të përfshirë në marrëveshjen e ndaluar, duke përfshirë të gjithë ata individë të cilët kanë qenë të përfshirë për llogari të kërkuesit.
- d) Të informojë Autoritetin, nëse ndërmarrja është tërhequr nga pjesëmarrja në marrëveshjen e ndaluar;
- e) Të qëndrojë në dispozicion të Autoritetit, për t’iu përgjigjur kërkesave që mund të kontribuojnë për rastin;
- f) Të mos shkatërrojë, falsifikojë ose korrigjojë informacionin përkatës ose të dhënat që lidhen me marrëveshjen e ndaluar;
- g) Të japë të dhëna të tjera që lidhen me marrëveshjen e ndaluar.

3. E Rëndësishme

Lehtësimi nga gjobat, nuk do të jepet nëse, në kohën e aplikimit, Autoriteti ka pasur të dhëna të mjaftueshme:

- a) për të ndërmarrë një hetim, në lidhje me një marrëveshje të ndaluar;

b) ka ndërmarrë një hetim të tillë;

c) Për të marrë një vendim nga Komisioni.

4. Kur përfiton nga lehtësimi

Lehtësimi nga gjoba, do të jepet në rastin kur Autoriteti në kohën e aplikimit nuk kishte të dhëna të mjaftueshme për të zbuluar një shkelje sipas nenit 4 të Ligjit.

Ndërmarrja, e cila ka ndërmarrë nismën të detyrojë ndërmarrjet e tjera të bashkohen në marrëveshje, ose të qëndrojnë në të, nuk përfiton nga ky lehtësim.

5. Si mund të aplikoj për lehtësim nga gjoba? Procedura për lehtësim të plotë nga gjoba

Ndërmarrja që kërkon lehtësim të plotë nga gjobat, paraqet pranë Autoritetit një kërkesë për t'u konsideruar e imunizuar plotësisht ose pjesërisht nga gjoba.

Autoriteti nuk pranon kërkesën për lehtësim nga gjobat kur ajo është depozituar pas përfundimit të raportit të hetimit.

Kërkuesi informon Autoritetin për aplikimet për lehtësimet e mëparshme ose që ai ka përfituar.

Pas verifikimit të dokumentacionit të depozituar, Komisioni verifikon nëse ky dokumentacion është i mjaftueshëm për të dhënë lehtësimin, dhe vendos për dhënien e lehtësimit të kushtëzuar me shkrim.

Komisioni përcakton afatin kohor, brenda të cilit kërkuesi, duhet të sjellë informacionin dhe të dhënat e kërkuara, me qëllim plotësimin e kriterëve për lehtësim nga gjobat. Në rast të mosrespektimit të kriterëve të mësipërme, kërkuesi nuk përfiton lehtësim nga gjobat.

Nëse ndërmarrja nuk ka plotësuar kriteret dhe afatet e vendosura, Autoriteti informon me shkrim atë. Në një rast të tillë, ndërmarrja mund të tërheqë aplikimin ndaj lehtësimit, ose t'i kërkojë Autoritetit të marrë në konsideratë kërkesën e saj për lehtësim të pjesshëm nga gjobat.

Nëse të dhënat e depozituara nuk konsiderohen të mjaftueshme nga ana e Komisionit, ai njofton me shkrim ndërmarrjen, që aplikimi i saj për lehtësim është refuzuar. Në çdo rast, ndërmarrja mund të kërkojë nga Komisioni, që kërkesa e saj për aplikimin të konsiderohet si aplikim për reduktim nga gjoba (lehtësim i pjesshëm).

Komisioni merr vendimin përfundimtar për të garantuar lehtësim nga gjoba në përfundim të procedurave të tij. Nëse komisioni ka dhënë një lehtësim të kushtëzuar, dhe zbulon se aplikuesi ka vepruar si detyrues për lidhjen e marrëveshjes, ose që aplikuesi nuk ka përmbushur të gjitha kushtet që lidhen me lehtësimin, komisioni informon aplikuesin menjëherë.

Komisioni nuk merr në konsideratë kërkesa të tjera për lehtësim nga gjobat, para se të jetë shprehur për një aplikim ekzistues në lidhje me të njëjtën shkelje.

III. Lehtësimi i pjesshëm nga gjoba

Ndërmarrja, që njofton pjesëmarrjen në një marrëveshje të ndaluar dhe që nuk plotëson kushtet për lehtësim të plotë nga gjoba, mund të aplikojë për të përfituar lehtësim të pjesshëm nga gjoba.

1. Për të përfituar lehtësim të pjesshëm nga gjoba ndërmarrja duhet :

T'i sigurojë Autoritetit vlera të shtuara në lidhje me marrëveshjen e ndaluar. Në vlerësimin që kryen Autoriteti, merren në konsideratë provat që kanë lidhje me shkeljen dhe kohën kur është kryer ajo. Këto prova kanë më shumë vlerë, sesa provat e krijuara më pas. Në mënyrë të ngjashme, provat e lidhura drejt për drejt me faktet në fjalë, do të konsiderohen me një vlerë më të madhe se sa ato indirekte.

Koncepti i vlerës së shtuar ka të bëjë me faktin nëse provat e dhëna, në varësi të natyrës dhe të detajeve që ato paraqesin, i shtojnë mundësitë Autoritetit që të provojë shkeljen e pretenduar, duke siguruar argumenta shtesë për të provuar këtë shkelje.

2. Sa është masa e lehtësimit të pjesshëm?

Me qëllim që të përcaktohet niveli i duhur i reduktimit të gjobës, Komisioni merr në konsideratë kohën në të cilën janë depozituar të dhënat (përfshirë edhe faktin nëse aplikuesi është ndërmarrja e parë apo e dyta apo e treta...e kështu me radhë...e cila aplikon). Komisioni në vendimin përfundimtar, vendos për nivelin e lehtësimit të pjesshëm nga gjobat për:

a) Ndërmarrjen e parë, në masën 30-50%;

b) Ndërmarrjen e dytë, në masën 20-30%;

c) Ndërmarrjet vijuese, në masën deri në 20%.

Me qëllim që të përcaktohet niveli i lehtësimit të pjesshëm nga gjoba, Autoriteti merr parasysh kohën në të cilën janë paraqitur provat dhe shkallën në të cilën paraqitet vlera e shtuar. Komisioni mund të marrë parasysh nivelin dhe vijueshmërinë e çdo bashkëpunimi të ofruar nga ndërmarrja.

3. Si mund të aplikoj për lehtësimin e pjesshëm nga gjoba? Procedurat për lehtësimin të pjesshëm nga gjoba.

Ndërmarrja që kërkon lehtësim të pjesshëm nga gjoba paraqet një kërkesë me shkrim pranë Autoritetit duke sjellë të dhëna të mjaftueshme për marrëveshjen në fjalë. Në kërkesë, duhet të identifikohet qartë koha e paraqitjes së saj.

Me marrjen e kërkesës të ndërmarrjes, Autoriteti i lëshon kësaj te fundit një vërtetim me shkrim duke konfirmuar datën e marrjes së provave në dorëzim.

Nëse Komisioni arrin në përfundimin se provat e paraqitura nga ndërmarrja përbëjnë vlerë të shtuar, atëherë informon ndërmarrjen me shkrim, jo më vonë se sa data në të cilën raporti i hetimit i është dërguar ndërmarrjes, duke e njoftuar atë për përfitimin e lehtësimit të pjesshëm nga gjoba. Shuma totale e zbritjes nga gjoba duhet të përcaktohet deri në përfundim të hetimit.

Komisioni informon me shkrim ndërmarrjet në rast se arrin në përfundimin se ndërmarrja nuk përfiton nga ky lehtësim.

IV. Pyetje të Përgjithshme

1. Çfarë janë marrëveshjet Kartel?

Bazuar në nenin 4 të Ligjit Nr. 9121, dt 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës” të gjitha marrëveshjet, të cilat kanë si objekt ose si pasoje pengimin, kufizimin e shtrembërimit e konkurrencës në treg janë të ndaluara.

Marrëveshjet kartel zakonisht përfshijnë: (i) fiksimin e çmimit, ku palët bien dakord në mënyrë direkte ose indirekte në lidhje me çmimet; (ii) vendosin kufizime ku palët bien dakord të kufizojnë ose kontrollojnë prodhimin, tregjet, zhvillimin teknik ose investimet; (iii) marrëveshjet në prokurimet publike ku palët bien dakord të koordinojnë ofertat e tyre në këto prokurime; (iv) ndarja e tregut ose të burimeve të furnizimit.

Marrëveshjet Kartel zakonisht kërkojnë fshehtësi dhe dinakëri. Bashkëpunimi në fshehtësi, shpesh i lejon marrëveshjeve kartel të ekzistojnë pa u diktuar nga palët e treta. Në këto rrethana zbulimi i karteleve është më i vështirë se format e tjera të sjelljeve anti-konkurrese. Programi i lehtësimit nga gjocat i lejon Autoritetet të depërtojë perden e fshehtësisë së Karteleve.

2. Si duhet të sillen një ndërmarrje ose një individ nëse është i detyruar nga konkurrentet që të marrë pjesë në një marrëveshje kartel?

Ndërmarrja ose individi që detyrohet për të marrë pjesë në kartel, duhet ta denoncojë atë pranë Autoritetit të Konkurrencës. Nëse ndërmarrja ose individi ka marrë pjesë në kartel, ai përsëri ka mundësi të aplikojë në Programin e Lehtësimit nga Gjoca dhe në këmbim të lehtësimit të plotë ose të pjesshëm nga gjoca ai duhet bashkëpunojë me Autoritetin për të plotësuar kërkesat e tjera të programit.

3. Kush është “kartel ring-leader”¹ “Nxites i Kartelit”

Programi i lehtësimit nuk e kualifikon një aplikant, vetëm nëse ai ka një pozicion të qartë si “ring-leader”-“Nxites i Kartelit”- në aktivitetin e kartelit. Në përcaktimin e tij, Komisioni i Konkurrencës do të përqendrohet në rolin që ka pasur secili nga pjesëmarrësit në kartel. Në shumë kartelevë nuk është e qartë dhe nuk mund të gjendet kush është “ring leader”- “Nxites i Kartelit”. Gjithashtu, nuk është e qartë se kush është leader nëse dy ose më shumë pjesëmarrës mund të quhen të njëjtë në marrëveshje. P.sh, nëse në një marrëveshje midis dy ndërmarrjeve secila ndërmarrje luan një rol të njëjtë në kartel, të dyja ndërmarrjet janë të mundshme për të përfutur nga programi i lehtësimit. Përfundimisht, fakti nëse një ndërmarrje është një lider në treg nuk është doemos kusht që ajo të jetë “ring-leader”- “Nxites i Kartelit” në një kartel.

4. Çfarë nënkupton “bashkëpunimi i plotë”

Programi i lehtësimit nënkupton një paraqitje të plotë dhe të sinqertë të fakteve nga ana e aplikantit. Në mënyrë që të përfutojë avantazhe nga Programi i Lehtësimit, aplikantët duhet ti sigurojnë Komisionit të Konkurrencës, të gjitha të dhënat dhe informacionin që posedojnë lidhur me marrëveshjen që shkel konkurrencën. Ata duhet të bashkëpunojnë plotësisht dhe vazhdimisht me Komisionin e Konkurrencës gjatë investigimit dhe në çdo procedim të nevojshëm. Pasi një aplikim për lehtësim është ndërmarrë, Autoriteti i Konkurrencës, do të këshillojë aplikantin për hapat që ai duhet të ndërmarrë, për t’u përshtatur me procedurat dhe me afatet kohore në të cilën hapat duhet të ndiqen.

¹ Një ndërmarrje e cila nxit/shtyn një ose disa ndërmarrje për të marrë pjesë në një marrëveshje të ndaluar/kartel ose ka një rol përcaktues në krijimin e kësaj marrëveshjeje. Një person i cili udhëheq të tjerët, veçanërisht në kundërshtim me autoritetet ligjore, etj (<http://dictionary.reference.com/browse/ringleader>)

Autoriteti i Konkurrencës gjithmonë do të përpiket të garantojë që çështja të përparojë në mënyrën dhe kohën më të mirë që është e mundur. Nëse një aplikant i Programit të Lehtësimit, qëllimisht ç'orienton Komisionin e Konkurrencës, paraqet evidenca false, refuzon të japë evidenca të rëndësishme apo i shkatërron apo bashkëpunon në një mënyrë jo të plotë dhe efëçente, Komisioni i Konkurrencës do të informojë Aplikantin se nuk po tregon vullnetin e nevojshëm për të përfituar nga programi i lehtësimit dhe imuniteti për të nuk garantohet.

5. Cili informacion mund të shkëmbehet me shoqatat tregtare?

Shoqatat e tregtisë dhe të biznesit mund të bëhen pika takimi për pjesëtarët e kartelit. Për këtë arsye është e rëndësishme që të sigurohen, që shoqata e kryen aktivitetin e saj brenda kufijve të ligjit. Informacioni në lidhje me shqetësime të përbashkëta, ose për sigurinë e produkteve ose shërbimeve janë shembuj të informacioneve që mund të shkëmbehen, pa prekur çështje të konkurrencës. Informacion në lidhje me çmimet, kushtet e shitjes dhe klientët, janë informacione tregtare të ndjeshme të cilat nuk është mirë të shkëmbehen pasi mund të dëmtojnë konkurrencën. Nëse shoqata, një herë në vit konsolidon (update) sektorin e të dhënave, është e rëndësishme që informacioni të mbliidhet nga një agjent i cili nuk punon për asnjë nga ndërmarrjet anëtare të shoqatës, në mënyrë që të ruhet konfidentaliteti i të dhënave.

6. A do të zbulohet identiteti im tek anëtarët e tjerë të Kartelit?

Çdo ndërmarrje e cila dëshiron të përfitojë nga programi i lehtësimit nga gjobat, mund të jetë e shqetësuar që anëtarët e tjerë të kartelit mund të dyshojnë se ajo ka dhënë në mënyrë vullnetare informacion për Autoritetin e Konkurrencës. Për këtë arsye Autoriteti i Konkurrencës, kur është e mundur do të bëj përpjekje që të mbajë konfidental identitetin e kësaj ndërmarrje deri në përfundimin e procedurave hetimore.

V. Si të denoncojmë një kartel?

Informacioni mbi ekzistencën e një karteli mund të dërgohet në:

Autoriteti i Konkurrencës
Rruga "Sami Frashri" Nr. 4
Kati 4
Tiranë, Shqipëri

Aplikimi mund të dërgohet edhe në mënyrë elektronike në adresën competition@caa.gov.al ose duke telefonuar në +355 4 22 34 504. (Plotësoni: Formulari i Aplikimit për Lehtësimin nga Gjobat ne faqen zyrtare www.caa.gov.al)